

Nr 25

Utlåtande i anledning av motioner angående användningen av vissa fettvaruavgifter.

I de likalydande vid 1969 års riksdag väckta motionerna I:357 av herr *Tistad m. fl.* och II:410 av herr *Åberg m. fl.* har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte föreslå att Kungl. Maj:t beslutar att de medel som inflyter i form av fettvaruavgifter vid härdning av sjödjursolja, som tillverkas inom landet, skall tillföras den prisreglerande verksamheten inom fisket.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionerna från statens jordbruksnämnd, Sveriges fiskares riksförbund och Sveriges lantbruksförbund. Se Bilaga till detta utlåtande.

Utskottet. Gällande bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område innehåller bl. a. föreskrifter om uttagande av fettvaruavgift i vissa fall. Ifrågasvarande avgiftsbeläggning ingår som ett led i den s. k. fettvaruregleringen, som har till ändamål att bereda den inhemska oljeväxtodlingen samma skydd som övrig svensk jordbruksproduktion. Inkomster av fettvaruavgifter ingår i de införsel- och regleringsavgiftsmedel, m. m. som används för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Enligt beslut av föregående års riksdag genomfördes den 1 juli 1968 vissa ändringar i fettvaruregleringen, bl. a. innefattande en omläggning av avgiftssystemet för s. k. sjödjursoljor. Omläggningen innebär att fettvaruavgift för sådan produkt, från att tidigare ha kunnat tas ut enbart för importerad vara, nu kan uttas även för inom landet producerad sjödjursolja. Enligt beslut av statens jordbruksnämnd uttas tills vidare avgift endast för härdad sjödjursolja.

I motionerna I:357 och II:410 framförs förslag om att de medel som inflyter i form av fettvaruavgifter vid härdning av sjödjursolja, som tillverkas inom landet, tillförs den prisreglerande verksamheten inom fisket. Mot bakgrund av fiskerinäringens trängda läge finner motionärerna det rimligt att de medel som inflyter som fettvaruavgift på olja som tillverkas på av svenska fiskare ilandförda fångster kommer det svenska fisket till del.

Utskottet vill erinra om att riksdagen nyligen fattade beslut om vissa stödåtgärder på fiskets område, m. m. (JoU 1969: 11, rskr 134). Som därvid anfördes fortsätter fiskprisutredningen sina undersökningar rörande den fortsatta utformningen av prisregleringen för fisk. På grund härav finner utskottet lämpligt att nu ifrågasvara motioner jämte däröver avgivna remissyttranden överlämnas till sagda utredning.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att motionerna I:357 och II:410 jämte däröver avgivna remissyttranden överlämnas till fiskprisutredningen.

Stockholm den 13 maj 1969

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Mossberger (s), Hedström (s)*, Magnusson (s), Augustsson (s), fru Hultell (m), herrar Skagerlund (fp), Manne Olsson (s), Annerås (fp)*, Ingvar Andersson (m) och Axel Kristiansson (cp);

från a n d r a kammaren: herrar Hansson i Skegrie (cp), Johanson i Västervik (s), Persson i Skänninge (s)*, Antby (fp), Eskilsson i Likenäs (s), Jonasson (cp), Björk i Påarp (s), fru Dahl (s), herrar Brännström (s)* och Krönmark (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Yttranden över motionerna I:357 och II:410

Statens jordbruksnämnd (25.3.1969)

Statens jordbruksnämnd anför.

Fettvaruavgift uttas med stöd av Kungl. förordningen den 9 juli 1967 med vissa bestämmelser om prisreglering på jordbrukets område. Avgiften är ett led i den s. k. fettvaruregleringen, som har till ändamål att bereda inhemska oljeväxter samma skydd som övriga jordbruksprodukter.

Enligt beslut av statsmakterna genomfördes vissa ändringar i fettvaruregleringen fr. o. m. den 1 juli 1968 (prop. 1968/85; JoU 28; rskr 266). I fråga om sjödjursolja innebar beslutet att även i Sverige producerade sjödjursoljor, hänförliga till tulltaxenr 15.04, 15.08, 15.10 och 15.12 kan beläggas med fettvaruavgift. Enligt jordbruksnämndens beslut den 28 juni 1968 (JN cirk. nr 35/1968) uttas tillsvärdare fettvaruavgift endast för härdad sjödjursolja (nr 15.12). Syftet med utvidgningen av avgiftsbeläggningsområdet för sjödjursolja var att åstadkomma en enhetlig prisnivå inom landet på dessa varuslag.

Fettvaruavgiften utgör för närvarande 1:12 kr per kg.

Enligt uppgift från AB Karlshamns Oljefabriker, som f. n. är det enda företag i Sverige som kan bedriva härdning av fettvaror, utgjorde deras inköp av sjödjursolja ca 36 000 ton 1966, 39 000 ton 1967 och 32 000 ton 1968. En inte obetydlig del av de här nämnda kvantiteterna torde efter förädling ha exporterats. Den inhemska förbrukningen har varierat men torde kunna anges till i runt tal 25 000 ton per år.

Utgår man från att fettvaruavgiften uppgår till ca 1:10 kr per kg — avgiften varierar med hänsyn till världsmarknadsprisernas växlingar — kan den totala nettointäkten av fettvaruavgifter för sjödjursolja, efter avdrag för restitutioner för svinn m. m., uppskattas till i runt tal 25 milj. kr per år. Dessa medel har hittills jämställts med införselavgifter på jordbrukets område, varvid inte någon åtskillnad gjorts mellan importerade och inom Sverige framvunna sjödjursoljor.

AB Karlshamns Oljefabrikers i motionerna nämnda inköp av 1 581 ton svensk-tillverkad sjödjursolja skedde under 1967. Därefter har företaget enligt uppgift inte köpt sjödjursolja av svensk tillverkning. Produktionskapaciteten vid AB Göteborgs torskmjölsfabrik torde vara vida större än 1 581 ton per år.

Kungl. Maj:t och riksdagen beslutar för varje prisregleringsperiod på jordbrukets område hur stort belopp av inflytande införselavgifter (varmed alltså förstås även här avsedda fettvaruavgifter) som få tas i anspråk för jordbruksprisregleringen. Därutöver inflytande belopp av annan karaktär än införselavgifter för fodermedel får endast tas i anspråk efter beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Genomföres de förslag angående prisregleringen på jordbrukets område under regleringsåren 1969/70 och 1970/71, som helt nyligen framlagts av 1968 års jordbrukspriskommitté, kan enligt jordbruksnämndens beräkningar det odisponerade överskottet av införselavgiftsmedel (inkl. ifrågakvarande fettvaruavgifter) uppskattas till högst 7 milj. kr för regleringsåret 1969/70. Beräkningarna är givetvis mycket osäkra, varför det angivna överskottet måste tas med stor reservation.

Skulle statsmakterna vilja tillmötesgå motionärernas yrkande, synes det belopp av fettvaruavgifter, som tillföres prisregleringen för fisk, böra maximeras till förslagsvis 1,5 milj. kr per år. Vidare bör föreskrivas att beloppet får tas i anspråk för prisregleringen för fisk endast i mån av tillgång på medel utöver det för jord-

bruket reserverade rambeloppet samt att beloppet skall tillföras prisregleringskassan för fisk. I vad mån medlen sedermera skall överföras till föreningen Svensk Fisk torde få bero på överväganden i samband med att grunderna för fiskprisregleringen omprövas. Såvitt rör regleringsåret 1969/70 har Kungl. Maj:t numera i prop. 1969:41 föreslagit viss inkomstförstärkning för regleringsföreningen.

Sveriges Fiskares riksförbund (14.4.1969)

Förbundets styrelse understryker det i motionerna gjorda uttalandet, att man inom fisket ställt stora förhoppningar på den nybildade prisregleringsföreningen Svensk Fisk för att komma ur den nuvarande betryckta ekonomiska situationen, men att föreningen på grund av brist på medel ännu icke kunnat göra några större insatser för att effektivisera prisregleringsverksamheten på fiskets område.

I en sådan situation anser styrelsen det naturligt att man söker utvägar och motionärernas påpekande om användningen av fettvaruavgifterna för härdad sjödjursolja är enligt styrelsens uppfattning fullt motiverad. Styrelsen yrkar bifall till motionärernas hemställan.

Sveriges lantbruksförbund (27.3.1969)

Lantbruksförbundet framhåller att de i motionerna åsyftade fettvaruavgifterna uttages för att bereda den inhemska oljeväxtodlingen samma skydd som övriga jordbruksprodukter. Avgifterna utnyttjas emellertid inte för prisregleringsändamål på jordbrukets område utan utgör s. k. »utomramspengar».

Lantbruksförbundet säger sig sakna anledning att ingå på en bedömning av behovet av regleringsmedel för stöd åt fisket. Förbundet motsätter sig emellertid inte att fettvaruavgifter i begränsad omfattning utnyttjas för ändamålet.